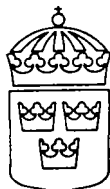

Regeringens proposition

1994/95:157

Ändring av bidragsbestämmelserna för fristående skolor godkända för vanlig skolplikt m.m.

Prop.
1994/95:157

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 21 februari 1995

Lena Hjelm-Wallén

Ylva Johansson
(Utbildningsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs förslag om ändring i bidragsbestämmelserna för fristående skolor godkända för vanlig skolplikt.

I avvaktan på resultatet av den översyn av reglerna för bidragsgivning som regeringen beslutat föreslås att kommunerna vid tilldelningen av bidrag får göra ett avdrag som uppgår till högst 25 procent av den framräknade genomsnittskostnaden. Bidraget skall beräknas på den genomsnittliga kostnaden på den årskurs som eleven tillhör.

Skollagens bestämmelser om ersättning för mottagande av elever från andra kommuner i andra hand ändras på motsvarande sätt.

För att en nystartad fristående skola skall ha rätt till bidrag skall skolan ha ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan bidragsåret börjar.

När det gäller fristående särskolor som motsvarar gymnasiesärskolan och som enligt beslut före utgången av juni 1994 stod under statlig tillsyn kan regeringen besluta om rätt till bidrag fr.o.m. den 1 januari 1996 utan ansökan om det.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	3
	2.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100) ..	3
3	Bakgrund	6
4	Ändring av bidrag till fristående skolor	6
5	Ansökningsdatum	7
6	Övergångsbestämmelse avseende godkännande av fristående särskolor	8
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 februari 1995	9

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till
- lag om ändring i skollagen (1985:1100)

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (1985:1100)¹

dels att 4 kap. 8 a § och 9 kap. 6, 6 a och 9 §§ skall ha följande lydelse,

dels att i övergångsbestämmelserna till lagen (1994:739) om ändring i skollagen (1985:1100) skall införas en ny punkt, 4, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.
8 a §²

Efter önskemål av vårdnadshavare har en kommun rätt att i andra fall än som avses i 5 § tredje stycket och 8 § i sin grundskola ta emot en elev från en annan kommun. I sådana fall har kommunen rätt till ersättning för elevens utbildning från elevens hemkommun. Om inte de berörda kommunerna kommer överens om annat, skall ersättningen motsvara den genomsnittliga kostnaden per elev i hemkommunens grundskola det pågående kalenderåret på *det stadium* som eleven tillhör. Hemkommunen får dock göra ett avdrag som uppgår till högst 15 procent från den framräknade genomsnittskostnaden.

Efter önskemål av vårdnadshavare har en kommun rätt att i andra fall än som avses i 5 § tredje stycket och 8 § i sin grundskola ta emot en elev från en annan kommun. I sådana fall har kommunen rätt till ersättning för elevens utbildning från elevens hemkommun. Om inte de berörda kommunerna kommer överens om annat, skall ersättningen motsvara den genomsnittliga kostnaden per elev i hemkommunens grundskola det pågående kalenderåret på *den årskurs* som eleven tillhör. Hemkommunen får dock göra ett avdrag som uppgår till högst 25 procent från den framräknade genomsnittskostnaden.

¹ Lagen omtryckt 1991:1111.

² Senaste lydelse 1993:800.

En fristående skola, som är godkänd för elever som har vanlig skolplikt, skall tilldelas bidrag för verksamheten av elevernas hemkommuner. För varje elev skall lämnas ett belopp som motsvarar den genomsnittliga kostnaden per elev i hemkommunens grundskola det pågående kalenderåret på *det stadium* som eleven tillhör. Vid tilldelningen får kommunen göra ett avdrag som uppgår till högst 15 procent av den framräknade genomsnittskostnaden. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får medge ett större avdrag, om det finns särskilda skäl.

Tilldelningen beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 juli. Tilldelningen grundas på antalet elever från kommunen i den fristående skolan den 15 september under bidragsåret. Bidraget skall utbetalas med en tolfedel varje månad. Utbetalningarna i juli–september avpassas efter ett beräknat antal elever och reglering görs vid utbetalning i oktober. För en skola som är nystartad, får bidrag, som avser tiden juli–september månad, betalas ut samlat i september. För att en nystartad skola skall ha rätt till bidrag gäller dock att skolan skall ha ansökt om att bli godkänd för vanlig skolplikt före den 1 *augusti året* innan bidragsåret börjar.

Om en elev slutar i den fristående skolan efter den 15 september bidragsåret är hemkommunen inte skyldig att tilldela skolan bidrag för längre tid än till och med kalendermånaden efter den då eleven slutade.

Utbetalning av bidrag enligt andra stycket får grundas på den kostnad som hemkommunen fastställt i sin budget för respektive kalenderår. Om det slutliga utfallet skulle bli högre än det i budgeten fastställda har den fristående skolan rätt att få ut motsvarande mellanskillnad. Sådan slutreg-

En fristående skola, som är godkänd för elever som har vanlig skolplikt, skall tilldelas bidrag för verksamheten av elevernas hemkommuner. För varje elev skall lämnas ett belopp som motsvarar den genomsnittliga kostnaden per elev i hemkommunens grundskola det pågående kalenderåret på *den årskurs* som eleven tillhör. Vid tilldelningen får kommunen göra ett avdrag som uppgår till högst 25 procent av den framräknade genomsnittskostnaden. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får medge ett större avdrag, om det finns särskilda skäl.

Tilldelningen beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 juli. Tilldelningen grundas på antalet elever från kommunen i den fristående skolan den 15 september under bidragsåret. Bidraget skall utbetalas med en tolfedel varje månad. Utbetalningarna i juli–september avpassas efter ett beräknat antal elever och reglering görs vid utbetalning i oktober. För en skola som är nystartad, får bidrag, som avser tiden juli–september månad, betalas ut samlat i september. För att en nystartad skola skall ha rätt till bidrag gäller dock att skolan skall ha ansökt om att bli godkänd för vanlig skolplikt före den 1 *april kalenderåret* innan bidragsåret börjar.

³ Senaste lydelse 1993:800.

lering skall ske senast två månader efter det att kommunens årsredovisning för det aktuella kalenderåret har lämnats över till fullmäktige.

Vad som sägs i första–fjärde styckena gäller inte de fristående skolor för vilka regeringen har beslutat om statsbidrag genom särskilda föreskrifter eller andra särskilda beslut och inte heller skolor, för vilka huvudmannen skriftligen avstått från medelstilldelning eller sådana skolor som Statens skolverk enligt 7 § förklarat sakna rätt till bidrag.

6 a §⁴

En fristående skola, som är godkänd för elever som har särskild skolplikt och som motsvarar särskolan, skall tilldelas bidrag för verksamheten av elevernas hemkommuner. För att en nystartad skola skall ha rätt till bidrag gäller dock att skolan skall ha ansökt om att bli godkänd för särskild skolplikt före den 1 *augusti året* innan bidragsåret börjar. Varje bidragsår börjar den 1 juli.

En fristående skola, som är godkänd för elever som har särskild skolplikt och som motsvarar särskolan, skall tilldelas bidrag för verksamheten av elevernas hemkommuner. För att en nystartad skola skall ha rätt till bidrag gäller dock att skolan skall ha ansökt om att bli godkänd för särskild skolplikt före den 1 *april kalenderåret* innan bidragsåret börjar. Varje bidragsår börjar den 1 juli.

Tilldelningen skall, om elevernas hemkommuner och den fristående skolan inte kommer överens om annat, ske i enlighet med bestämmelserna i 6 § andra och tredje styckena.

Om den fristående skolan inte kommer överens om annat med elevernas hemkommuner skall dessa erlagga det belopp som regeringen beslutat.

9 §⁵

Om inte kommunen och skolan har kommit överens om annat skall bidraget enligt 8 eller 8 a § beräknas för ett bidragsår i sänder. Varje bidragsår börjar den 1 juli. Tilldelningen grundas på antalet elever på den bidragsberättigade utbildningen den 15 september under bidragsåret. Bidraget skall utbetalas med en tolfedel varje månad. Utbetalningarna i juli–september avpassas efter ett beräknat antal elever och reglering görs vid utbetalning i oktober. För en skola som är nystartad, får bidrag, som avser tiden juli–september månad, betalas ut samlat i september.

Om en elev slutar efter den 15 september bidragsåret är hemkommunen inte skyldig att tilldela skolan bidrag för längre tid än till och med kalendermånaden efter den då eleven slutade.

För att en skola skall ha rätt till bidrag gäller dock att skolan har ansökt om att bli förklarad som bidragsberättigad *senast* den 1 *au-*

För att en skola skall ha rätt till bidrag gäller dock att skolan har ansökt om att bli förklarad som bidragsberättigad *före* den 1 *april*

⁴ Senaste lydelse 1994:739.

⁵ Senaste lydelse 1994:739.

gusti året innan. Ansökan skall lämnas in till länsstyrelsen i det län där skolan är belägen om ansökan avser en skola vars utbildningar motsvarar gymnsieskolans och till Statens skolverk om ansökan avser en skola vars utbildningar motsvarar gymnasiesärskolans.

kalenderåret innan. Ansökan skall lämnas in till länsstyrelsen i det län där skolan är belägen om ansökan avser en skola vars utbildningar motsvarar gymnsieskolans och till Statens skolverk om ansökan avser en skola vars utbildningar motsvarar gymnasiesärskolans.

Prop. 1994/95:157

4.⁶ Regeringen får, utan hinder av de föreskrifter om förfarandet som annars gäller, förklara fristående särskolor som motsvarar gymnasiesärskolan och som vid ikraftträdandet är ställda under statlig tillsyn, berättigade till bidrag enligt 9 kap. 8 a § om de enligt regeringens bedömning uppfyller kraven där.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995. Bestämmelserna om ansökningstid i 9 kap. 6 § andra stycket, 6 a § första stycket och 9 § tredje stycket i sin nya lydelse tillämpas första gången i fråga om bidrag som skall utgå under bidragsåret 1997/98.

3 Bakgrund

Enligt 9 kap. 6 § skollagen (1985:1100) skall en fristående skola, som är godkänd för elever som har vanlig skolplikt, tilldelas bidrag för verksamheten av elevernas hemkommuner. För varje elev skall lämnas ett belopp som motsvarar den genomsnittliga kostnaden per elev i hemkommunens grundskola det pågående kalenderåret på det stadium som eleven tillhör. Vid tilldelningen får kommunen göra ett avdrag som uppgår till högst 15 procent av den framräknade genomsnittskostnaden.

Regeringen föreslår nu följande ändringar av bestämmelserna.

4 Ändring av bidrag till fristående skolor

Regeringens förslag: Vid tilldelningen av bidrag till fristående skolor som är godkända för vanlig skolplikt får kommunen göra ett avdrag som uppgår till högst 25 procent av den framräknade genomsnittskostnaden. Bidraget skall beräknas på den genomsnittliga kostnaden på den årskurs som eleven tillhör.

Skollagens bestämmelser om ersättning för mottagande av elever från andra kommuner i andra hand ändras på motsvarande sätt.

⁶ Till 1994:739.

Skälen för regeringens förslag: En särskild utredare tillsattes av den förra socialdemokratiska regeringen med uppgift att utreda vissa frågor om avgifter m.m. vid fristående skolor för skolpliktiga elever. I betänkandet *Fristående skolor. Bidrag och elevavgifter* (SOU 1992:38) gjordes den bedömningen att en generell lägsta bidragsnivå inte borde överstiga 75 procent av kommunens genomsnittskostnad, om konkurrensen mellan fristående skolor och kommunala skolor skulle ske på lika villkor.

Betänkandet behandlades i regeringens proposition *Valfrihet i skolan* (prop. 1992/93:230).

Regeringen har i ett annat ärende denna dag beslutat att tillsätta en parlamentarisk kommitté, som skall utreda frågor om fristående skolor på grundskolenivå. Enligt direktiven skall kommittén bl.a. lämna förslag till nya regler för bidragsgivning. Målsättningen är att resurser skall fördelas med hänsyn tagen till skolornas och elevernas skilda behov. Utredningen skall redovisa sitt uppdrag senast den 1 november 1995. Avsikten är att nya regler för bidragsgivning skall införas fr.o.m. den 1 juli 1996. I avvaktan på att de nya reglerna införs, föreslår regeringen att en ändring görs i bestämmelserna för nuvarande resurssystem. Ändringen innebär att kommunen vid tilldelningen av bidrag får göra ett avdrag som uppgår till högst 25 procent av den framräknade genomsnittskostnaden.

I samband med att den nya läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) införs med början läsåret 1995/96, upphör den nationella regleringen av studieindelningen i grundskolan. Vi föreslår därför att den genomsnittliga kostnaden i stället beräknas på årskurs.

I 4 kap. 8 a § skollagen finns bestämmelser om mottagande av elev från annan kommun för vars utbildning kommunen inte är skyldig att sörja. Enligt skollagen har en kommun rätt att i sådana fall få ersättning för elevens utbildning från elevens hemkommun. Om inte de berörda kommunerna kommer överens om annat, skall samma ersättning utgå som för elever i fristående skolor.

Som en konsekvens av ändringarna av bidrag till fristående skolor bör ersättningen som avser mottagande av elever i andra hand också ändras. Vid beräkning av den genomsnittliga kostnaden per elev får således hemkommunen göra ett avdrag som uppgår till högst 25 procent. Kostnaden skall beräknas på årskurs.

5 Ansökningsdatum

Regeringens förslag: För att en nystartad fristående skola skall ha rätt till bidrag, skall skolan ha ansökt om att bli godkänd före den 1 april kalenderåret innan bidragsåret börjar.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nuvarande bestämmelser skall en ny fristående skola ha ansökt om att bli godkänd före den 1 augusti året innan bidragsåret börjar för att ha rätt till bidrag. I syfte att ge kommunerna ytterligare planeringstid anser regeringen att ansökningstiden bör tidigareläggas. Vi föreslår därför att tidpunkten ändras till den 1 april

kalenderåret innan bidragsåret börjar. Den nya tidpunkten skall tillämpas första gången på ansöknningar som avser bidragsåret 1997/98. För att en nystartad skola skall vara bidragsberättigad fr.o.m. den 1 juli 1997 skall skolan således ha ansökt om att bli godkänd före den 1 april 1996. Som framgått är det regeringens målsättning att nya regler för bidragsgivning skall införas fr.o.m. den 1 juli 1996. Regeringen vill dock redan nu föreslå beslut om tidigareläggning av ansökningsdatum. Även fristående särskolor samt sådana fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor, som enligt 9 kap. 8 och 8a §§ skollagen kan förklaras berättigade till bidrag, bör omfattas av denna förändring.

Prop. 1994/95:157

6 Övergångsbestämmelse avseende godkännande av fristående särskolor

Regeringens förslag: I övergångsbestämmelserna till lagen (1994:739) om ändring i skollagen (1985:1100) förs in en ny punkt 4 med följande innebörd: Fristående särskolor, som motsvarar gymnasiesärskolan och som enligt beslut före utgången av juni 1994 stod under statlig tillsyn kan, av regeringen förklaras ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner fr.o.m. den 1 januari 1996 utan att ha ansökt om det.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har beslutat (prop. 1993/94:242, bet.1993/94:UbU20, rskr. 1993/94:421) att elevernas hemkommuner fr.o.m. den 1 januari 1996 skall vara skyldiga att utge ersättning för elever i bl.a. fristående särskolor som motsvarar gymnasiesärskolan.

För att bli berättigad till sådant bidrag skall ansökan ha inlämnats före den 1 augusti året innan bidragsåret. Ett bidragsår börjar den 1 juli. En fristående gymnasiesärskola, som vill bli berättigad till bidrag fr.o.m. den 1 januari 1996, skulle alltså ha lämnat in ansökan före den 1 augusti 1994.

Det är rimligt att fristående gymnasiesärskolor, som vid utgången av juni 1994 stod under statlig tillsyn, av regeringen kan förklaras ha rätt till bidrag fr.o.m. den 1 januari 1996 utan att skolan har ansökt om detta inom föreskriven tid. Detta bör framgå av övergångsbestämmelserna till lagen.

En liknande bestämmelse fanns för de fristående skolor som var berättigade till statligt stöd när bestämmelserna om hemkommuns skyldighet att utge ersättning till fristående gymnasieskolor trädde i kraft.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 februari 1995

Närvarande: statsrådet Hjelm-Wallén, ordförande, och statsråden
Peterson, Wallström, Tham, Andersson, Uusmann, Ulvskog,
Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: statsrådet Johansson

Regeringen beslutar proposition 1994/95:157 Ändring av
bidragsbestämmelserna för fristående skolor godkända för vanlig
skolplikt m.m.

